ДОРНОД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Булган сумын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Аудитын код: ДОА-2021/10/СТА-ТТ3

Цахим хуудас: www.audit.mn
Чойбалсан хот
2021 он

Дорнод аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга,
Тэргүүлэх аудитор: Б.Болортуул
Утас: 7058-4203, Цахим хаяг: bolortuulb@audit.gov.mn
Аудитын менежер: И.Сэмжидмаа
Утас: 7058-4207, Цахим хаяг: semjidmaai@audit.gov.mn
Ахлах аудитор: Д.Нармандах
Утас: 7058-4207, Цахим хаяг:narmandakhd@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
ДОА	Дорнод аймаг дахь Төрийн аудитын газар

Агуулга

1.Хараат бус аудиторын дүгнэлт....3
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан 5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан 5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан 6
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан....8
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан 10
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан 10
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан 11
3. Аудитын тайлан 12
3.1. Ерөнхий зүйл 12
3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй 12
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, дотоод хяналт....12
3.4. Материаллаг байдал 12
3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд 13
3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт 14
3.7. Шилэн дансны мэдээлэл....15
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт....15
3.9. Аудитын илрүүлэлт....15
Залруулсан алдаа 15
Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил....16
3.10. Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд....16
4. Менежментийн захидал 16
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт....18

1.Хараат бус аудиторын дүгнэлт

ДОРНОД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

21000. Дорнод аймаг, Хэрлэн сум 7-р баг
ЗДТГ-ын II байр, Утас/Факс: 7058-4203

№

танай -ны № -т

БУЛГАН СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА
Д.СҮХСАЙХАН ТАНАА

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.3-д заасны дагуу Булган сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Булган сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн Сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Бусад мэдээлэл

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Булган сум нь 2020 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлтээр 87.1 хувьтай дүгнэгдсэн байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн Сайдын баталсан журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэж болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Б.БОЛОРТУУЛ

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эцсийн үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**571,119,313.07**	**650,840,056.44**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	131,251,674.75	186,532,814.05
312	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**	131,251,674.75	186,532,814.05
3121	**Төгрөг**	131,251,674.75	186,532,814.05
31211	Төрийн сангийн харилцах	130,115,445.31	184,172,866.87
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	1,136,229.44	2,359,947.18
33	**АВЛАГА**	190,713,600.91	221,821,535.00
33400	Зээлийн хүүгийн авлага	3,404,723.00	478,515.00
335	**Бусад авлага**	187,308,877.91	221,343,020.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	473,100.91	10,394,027.00
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	186,835,777.00	210,948,993.00
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	249,154,037.41	242,485,707.39
351	**Түүхий эд материал**	2,255,324.82	3,665,824.82
35110	Тусгай зориулалттай материал	2,030,214.82	2,030,214.82
35130	Эм боох материал	225,110.00	1,635,610.00
354	**Хангамжийн материал**	122,530,788.59	115,036,958.57
35410	Бичиг хэргийн материал	1,666,688.00	733,520.00
35420	Аж ахуйн материал	71,017,572.89	61,200,521.15
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	8,205,000.00	7,205,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	2,668,965.00	-
35460	Хүнсний материал	-	3,450,891.00
35470	Бусад хангамжийн материал	38,972,562.70	42,447,026.42
35600	Мал амьтад	124,367,924.00	123,782,924.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**3,568,861,823.28**	**3,855,377,121.90**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	3,568,861,823.28	3,855,377,121.90
392	**Биет хөрөнгө**	3,497,721,023.28	3,786,449,846.94
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	2,279,807,398.34	2,488,918,855.34
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(54,771,160.68)	(106,606,290.05)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	185,756,224.00	219,725,334.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(127,785,504.06)	(146,082,970.54)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	279,544,038.50	353,074,917.72
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(169,907,363.94)	(187,610,802.58)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	210,954,149.88	229,273,998.13
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(121,649,546.18)	(137,071,185.82)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	1,264,925,802.53	1,444,259,505.53
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(256,269,314.11)	(378,919,633.79)
39217	Ном	7,116,299.00	7,488,119.00
393	**Биет бус хөрөнгө**	71,140,800.00	68,927,274.96
39301	Програм хангамж	16,590,200.00	15,326,200.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(7,423,000.00)	(8,372,525.04)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	61,973,600.00	61,973,600.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**4,139,981,136.35**	**4,506,217,178.34**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	-	**10,394,027.00**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	-	10,394,027.00
413	**Өглөг**	-	10,394,027.00
4136	**Бусад өглөг**	-	10,394,027.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	-	8,769,390.00
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	-	1,624,637.00
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**4,139,981,136.35**	**4,495,823,151.34**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	4,139,981,136.35	4,495,823,151.34
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,873,754,695.04	1,873,754,695.04
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	1,116,592,679.50	1,472,434,694.49
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	968,046,794.33	1,116,553,566.59
51220	Тайлант үеийн үр дүн	148,545,885.17	355,881,127.90
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,149,633,761.81	1,149,633,761.81
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**4,139,981,136.35**	**4,506,217,178.34**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**2,423,390,071.20**	**2,183,571,937.25**
11	**ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	**60,412,644.50**	**57,159,814.81**
110	**Орлогын албан татвар**	21,041,784.50	35,681,035.08
1100	**Хувь хүний орлогын албан татвар**	21,041,784.50	35,681,035.08
110002	Үйл ажиллагааны орлого	1,387,510.00	3,997,869.00
110003	Хөрөнгийн орлого	-	8,085,969.99
110008	Шууд бус орлого	19,654,274.50	23,597,196.09
113	**Хөрөнгийн албан татвар**	575,000.00	600,000.00
113002	Бууны албан татвар	575,000.00	600,000.00
118	**Бусад татвар, төлбөр, хураамж**	38,795,860.00	20,878,779.73
1180	**Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж**	700,500.00	1,662,337.73
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	700,500.00	1,662,337.73
1181	**Газрын төлбөр**	38,095,360.00	19,216,442.00
118101	Газрын төлбөр		416,442.00
118102	Дуудлага худалдаа	38,095,360.00	18,800,000.00
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**323,369,708.27**	**579,025,730.44**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	322,469,708.27	579,025,730.44
120002	Хүүгийн орлого	6,048,694.97	-
120003	Торгуулийн орлого	15,654,144.80	24,755,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	259,007,435.50	518,888,182.19
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	17,309,891.00	3,950,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	108,500.00	159,500.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	241,589,044.50	514,778,682.19
120009	Бусад орлого	1,282,500.00	23,722,548.25
120011	Борлуулалтын өртөг /ТӨҮГ/	40,476,933.00	11,660,000.00
122	**Тусламжийн орлого**	900,000.00	-
122001	Хандив тусламж /дотоод/	900,000.00	
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**2,039,607,718.43**	**1,547,386,392.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	774,673,300.00	939,863,190.00
131003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	8,769,390.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	774,673,300.00	931,093,800.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	109,111,663.00	46,842,002.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж		354,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,000,000.00	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	96,948,078.00	37,718,612.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	11,163,585.00	8,769,390.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	1,150,806,551.43	547,086,710.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	558,644,400.00	-
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	32,316,951.43	(8,769,390.00)
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	477,954,400.00	489,479,500.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	81,890,800.00	66,376,600.00
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих**	5,016,204.00	13,594,490.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	5,016,204.00	13,594,490.00
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**2,271,976,702.79**	**1,827,475,759.03**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**2,181,279,223.79**	**1,773,639,429.03**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	1,565,908,803.77	1,690,986,116.99
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	877,049,086.56	1,043,461,767.71
210101	Үндсэн цалин	787,724,222.56	841,208,859.11
210102	Нэмэгдэл	34,006,500.00	142,295,371.38
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт		3,685,617.96
210104	Урамшуулал	47,321,857.00	56,271,919.26
210105	Гэрээт ажлын хөлс	7,996,507.00	-

2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**110,940,070.54**	**134,183,936.61**
210201	Тэтгэврийн даатгал	75,076,125.54	91,672,066.61
210202	Тэтгэмжийн даатгал	8,298,809.00	10,752,195.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	7,788,711.00	8,838,734.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,798,203.00	2,141,537.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	17,978,222.00	20,779,404.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**55,396,041.00**	**60,787,784.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	19,270,725.00	19,315,312.10
210302	Түлш, халаалт	34,077,016.00	38,692,471.90
210303	Цэвэр, бохир ус	2,048,300.00	2,780,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**55,279,801.00**	**91,224,674.84**
210401	Бичиг хэрэг	10,359,133.00	11,351,104.10
210402	Тээвэр, шатахуун	31,813,202.00	35,486,210.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,407,200.00	3,905,900.00
210404	Ном, хэвлэл	898,100.00	829,020.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,534,180.00	2,378,970.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	5,267,986.00	7,666,741.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	-	29,606,729.74
2105	**Нормативт зардал**	**67,376,222.00**	**61,836,095.00**
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	19,348,385.50	26,322,840.00
210502	Хоол, хүнс	44,548,536.50	27,124,055.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,479,300.00	8,389,200.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**21,818,950.00**	**817,730.00**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	834,900.00	267,330.00
210604	Урсгал засвар	20,984,050.00	550,400.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**10,978,500.00**	**4,772,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	10,978,500.00	4,772,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**27,798,130.04**	**21,407,794.04**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	23,384,638.04	18,438,182.04
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	2,138,000.00	1,740,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	485,000.00	708,520.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	245,492.00	400,092.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	147,000.00	121,000.00
210807	Газрын төлбөр	1,398,000.00	-
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**339,272,002.63**	**272,494,334.79**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	93,225,384.00	31,268,505.26
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,084,288.10	1,959,590.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	243,962,330.53	239,266,239.53
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**615,370,420.02**	**82,653,312.04**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**24,401,100.00**	**24,780,083.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	8,416,400.00	4,772,583.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	14,284,700.00	19,897,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,700,000.00	110,000.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**590,961,351.43**	**-**
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	558,644,400.00	-
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	32,316,951.43	-
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**7,968.59**	**57,873,229.04**
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	7,968.59	57,873,229.04
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**90,697,479.00**	**53,836,330.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	90,697,479.00	53,836,330.00
223001	Бусад хөрөнгө	90,697,479.00	53,836,330.00
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**151,413,368.41**	**356,096,178.22**
225	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	2,867,483.24	215,050.32
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	2,867,483.24	215,050.32
4	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)**	2,867,483.24	215,050.32
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**148,545,885.17**	**355,881,127.90**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**2,175,071,298.70**	**1,691,040,235.06**
11	**ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	**60,412,644.50**	**57,159,814.81**
110	**Орлогын албан татвар**	21,041,784.50	35,681,035.08
1100	**Хувь хүний орлогын албан татвар**	21,041,784.50	35,681,035.08
110002	Үйл ажиллагааны орлого	1,387,510.00	3,997,869.00
110003	Хөрөнгийн орлого		8,085,969.99
110008	Шууд бус орлого	19,654,274.50	23,597,196.09
113	**Хөрөнгийн албан татвар**	575,000.00	600,000.00
113002	Бууны албан татвар	575,000.00	600,000.00
118	**Бусад татвар, төлбөр, хураамж**	38,795,860.00	20,878,779.73
1180	**Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж**	700,500.00	1,662,337.73
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	700,500.00	1,662,337.73
1181	**Газрын төлбөр**	38,095,360.00	19,216,442.00
118101	Газрын төлбөр		416,442.00
118102	Дуудлага худалдаа	38,095,360.00	18,800,000.00
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**75,050,935.77**	**86,494,028.25**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	74,150,935.77	86,494,028.25
120002	Хүүгийн орлого	6,048,694.97	-
120003	Торгуулийн орлого	15,654,144.80	24,755,000.00
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	37,188,663.00	26,356,480.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	37,080,163.00	25,762,992.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	108,500.00	593,488.00
120009	Бусад орлого	1,282,500.00	23,722,548.25
120013	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого /ТӨҮГ/	13,976,933.00	11,660,000.00
122	**Тусламжийн орлого**	900,000.00	-
122001	Хандив тусламж /дотоод/	900,000.00	-
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**2,039,607,718.43**	**1,547,386,392.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	774,673,300.00	939,863,190.00
131003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		8,769,390.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	774,673,300.00	931,093,800.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	109,111,663.00	46,842,002.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	-	354,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,000,000.00	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	96,948,078.00	37,718,612.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	11,163,585.00	8,769,390.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	1,150,806,551.43	547,086,710.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	558,644,400.00	-
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	32,316,951.43	(8,769,390.00)
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	477,954,400.00	489,479,500.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	81,890,800.00	66,376,600.00
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих**	5,016,204.00	13,594,490.00
134001	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих		
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	5,016,204.00	13,594,490.00
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**1,943,073,516.16**	**1,519,314,515.76**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,943,073,516.16**	**1,519,314,515.76**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,327,703,096.14**	**1,436,297,528.72**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	877,049,086.56	1,043,461,767.71
210101	Үндсэн цалин	787,724,222.56	841,208,859.11
210102	Нэмэгдэл	34,005,500.00	142,295,371.38
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт		3,685,617.96
210104	Урамшуулал	47,321,857.00	56,271,919.26
210106	Ажиллагчдад төлсөн /ТӨҮГ/	7,996,507.00	-

2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**110,940,070.54**	**134,183,936.61**
210201	Тэтгэврийн даатгал	75,076,125.54	91,672,066.61
210202	Тэтгэмжийн даатгал	8,298,809.00	10,752,195.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	7,788,711.00	8,838,734.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,798,203.00	2,141,537.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	17,978,222.00	20,779,404.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	55,231,617.00	60,787,784.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	19,270,725.00	19,315,312.10
210302	Түлш, халаалт	33,912,592.00	38,692,471.90
210303	Цэвэр, бохир ус	2,048,300.00	2,780,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	57,089,925.00	60,499,701.10
210401	Бичиг хэрэг	9,568,163.00	11,483,604.10
210402	Тээвэр, шатахуун	31,693,506.00	31,234,045.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,407,200.00	3,905,900.00
210404	Ном, хэвлэл	1,174,100.00	1,120,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал,	1,626,070.00	2,639,370.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	7,620,886.00	10,116,782.00
2105	**Нормативт зардал**	67,591,033.00	71,302,170.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	14,358,100.00	27,662,840.00
210502	Хоол, хүнс	44,365,693.00	29,990,130.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	8,867,240.00	13,649,200.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	21,864,050.00	2,024,330.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	535,000.00	480,330.00
210604	Урсгал засвар	21,329,050.00	1,544,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**10,978,500.00**	**4,772,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	10,978,500.00	4,772,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**28,323,130.04**	**21,407,794.04**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	23,909,638.04	18,438,182.04
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	2,138,000.00	1,740,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	485,000.00	708,520.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	245,492.00	400,092.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	147,000.00	121,000.00
210807	Газрын төлбөр	1,398,000.00	-
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**98,635,684.00**	**37,858,045.26**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	95,348,584.00	35,137,835.26
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,287,100.00	2,720,210.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**615,370,420.02**	**83,016,987.04**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**24,401,100.00**	**25,143,758.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	8,416,400.00	5,136,258.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	14,284,700.00	19,897,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,700,000.00	110,000.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	590,961,351.43	-
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	558,644,400.00	-
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	32,316,951.43	-
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	7,968.59	57,873,229.04
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	7,968.59	57,873,229.04
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**231,997,782.54**	**171,725,719.30**
5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**146,291,457.00**	**73,444,580.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**146,291,457.00**	**73,444,580.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	146,291,457.00	73,444,580.00
223001	Бусад хөрөнгө	90,697,479.00	52,967,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	55,593,978.00	20,477,580.00
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**146,291,457.00**	**73,444,580.00**
23	**ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ**	98,000,000.00	43,000,000.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	98,000,000.00	43,000,000.00
7	**САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ**	**(98,000,000.00)**	**(43,000,000.00)**
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	280,289,239.54	202,170,299.30
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	143,545,349.21	131,251,674.75
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	131,251,674.75	186,532,814.05

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	**2015 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	1,873,754,695.04	1,149,633,761.81	968,046,794.33	3,991,435,251.18
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			0.00	0.00
C03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**1,873,754,695.04**	**1,149,633,761.81**	**968,046,794.33**	**3,991,435,251.18**
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт		0.00		0.00
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	0.00	0.00		0.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				0.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн			148,545,885.17	148,545,885.17
C08	**2017оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,873,754,695.04**	**1,149,633,761.81**	**1,116,592,679.50**	**4,139,981,136.35**
D01	**2018 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	**1,873,754,695.04**	**1,149,633,761.81**	**1,116,592,679.50**	**4,139,981,136.35**
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			-39,112.91	-39,112.91
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**1,873,754,695.04**	**1,149,633,761.81**	**1,116,553,566.59**	**4,139,942,023.44**
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт		0.00	0.00	0.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	0.00			0.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				0.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү				0.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн			355,881,127.90	355,881,127.90
D09	**2017 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,873,754,695.04**	**1,149,633,761.81**	**1,472,434,694.49**	**4,495,823,151.34**

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**1,724,694,300.00**	**1,529,376,972.46**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	1,503,320,600.00	1,412,359,972.46
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	1,473,889,500.00	1,387,216,214.46
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	1,075,529,900.00	1,039,038,571.71
210101	Үндсэн цалин	852,434,700.00	836,785,663.11
210102	Нэмэгдэл	155,003,600.00	142,295,371.38
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,389,000.00	3,685,617.96
210104	Урамшуулал	63,702,600.00	56,271,919.26
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	136,736,000.00	132,896,988.61
210201	Тэтгэврийн даатгал	93,775,200.00	90,562,046.61
210202	Тэтгэмжийн даатгал	9,487,900.00	10,716,809.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	7,330,600.00	8,794,502.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	4,666,400.00	2,132,691.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	21,475,900.00	20,690,940.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	62,159,000.00	57,900,864.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	18,160,000.00	16,428,392.10
210302	Түлш, халаалт	37,778,000.00	38,692,471.90
210303	Цэвэр, бохир ус	6,221,000.00	2,780,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	70,369,900.00	58,690,211.10
210401	Бичиг хэрэг	14,012,500.00	11,083,604.10
210402	Тээвэр, шатахуун	32,909,700.00	29,611,255.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,386,000.00	3,905,900.00
210404	Ном, хэвлэл	2,034,000.00	1,333,300.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутга	2,880,000.00	2,639,370.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	14,147,700.00	10,116,782.00
2105	**Нормативт зардал**	67,448,100.00	55,317,255.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	14,450,000.00	14,450,000.00
210502	Хоол, хүнс	34,783,100.00	27,218,055.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	18,215,000.00	13,649,200.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	5,063,900.00	3,743,730.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	2,250,000.00	2,199,730.00
210604	Урсгал засвар	2,813,900.00	1,544,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	5,511,000.00	4,016,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	5,511,000.00	4,016,000.00

2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хура**	29,151,700.00	21,372,194.04
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний	25,725,100.00	18,402,582.04
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,910,000.00	1,740,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	750,000.00	708,520.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	510,000.00	400,092.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	169,000.00	121,000.00
210807	Газрын төлбөр	87,600.00	-
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	21,920,000.00	14,240,400.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	17,500,000.00	10,775,310.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,420,000.00	3,465,090.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	29,431,100.00	25,143,758.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	29,431,100.00	25,143,758.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	9,233,600.00	5,136,258.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	19,897,500.00	19,897,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	300,000.00	110,000.00
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**122,873,700.00**	**74,017,000.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	122,873,700.00	74,017,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	122,873,700.00	74,017,000.00
23	**ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ**	98,500,000.00	43,000,000.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	98,500,000.00	43,000,000.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,724,685,300.00	1,565,217,809.96
1310	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	931,093,800.00	873,220,570.96
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	931,093,800.00	873,220,570.96
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	629,213,100.00	652,046,269.00
132001	Орон нутгийн төсвөөс	562,836,500.00	585,669,669.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	66,376,600.00	66,376,600.00
1340	**НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХ**	18,848,300.00	13,594,490.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	18,848,300.00	13,594,490.00
120004	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	145,530,100.00	26,356,480.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	56,500,000.00	25,762,992.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	600,000.00	593,488.00
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	88,430,100.00	

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
I	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**112,466,663.00**	**51,842,002.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**112,466,663.00**	**51,842,002.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	112,466,663.00	43,072,612.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	3,380,400.00	631,800.00
210401	Бичиг хэрэг	-	400,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	25,400.00	231,800.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,355,000.00	-
2105	**Нормативт зардал**	1,204,500.00	15,984,915.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	304,500.00	13,212,840.00
210502	Хоол, хүнс	900,000.00	2,772,075.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	-	756,000.00
210702	Дотоод албан томилолт		756,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	107,881,763.00	25,699,897.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	106,381,763.00	24,699,897.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,500,000.00	1,000,000.00
2133	**Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	-	**8,769,390.00**
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас,		8,769,390.00
II	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	109,111,663.00	51,842,002.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	109,111,663.00	51,842,002.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив,		354,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс	97,948,078.00	42,718,612.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий	11,163,585.00	8,769,390.00

3.Аудитын тайлан

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.3-д заасан бүрэн эрхийн хүрээнд Булган сумын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүгнэлтийг Д.Сүхсайхан танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтад хийсэн үнэлгээ, аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал бүхий аудитын дүгнэлт түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг 2021 оны 03 дугаар сарын 10-наас 2021 оны 03 дугаар сарын 24–ны хооронд Дорнод аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Д.Нармандах хариуцаж хэрэгжүүлэв.

Булган сумын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Дорнод аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2020 оны 03 дугаар сарын 04-ны өдрийн 2/120 дугаар бүхий албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Булган сумын Засаг Даргын Тамгын газрын үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

- Харьяалах нутаг дэвсгэрийнх нь эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн асуудлаар төрийн эрх бүхий байгууллагаас батлах төсөл, хөтөлбөрт санал өгөх, тэдгээрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах.

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд өөрчлөлт ороогүй байна.

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Булган сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Аймгийн Засаг даргын дэргэдэх Санхүү, хяналт аудитын алба 2020 онд санхүүгийн үйл ажиллагаанд дотоод аудит хийгээгүй байна.

Булган сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд дунд гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн үе шатанд дахин хянахад дотоод хяналт үр нөлөөтэй гэж үзлээ.

3.4. Материаллаг байдал

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 1320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр зардлыг сонгож, эрсдэлийн түвшинг “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 2 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшинг 2020 оны жилийн эцсийн үр дүнгийн тайлангийн зардлын 1,827,475.8 мянган төгрөгөөс 2 хувиар тооцон 36,549.5 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцсоныг гүйцэтгэлийн үе шатанд өөрчлөх шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд

Булган сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны жилийн эцсийн нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 366,236.1 мянган төгрөгөөр буюу 7.8 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	131,251.7	186,532.8	55,281.1
Авлага	190,713.6	221,821.5	31,107.9
Урьдчилгаа	-	-	-
Бараа материал	249,154.0	242,485.7	-6,668.3
Үндсэн хөрөнгө	3,568,861.8	3,855,377.1	286,515.3
Нийт хөрөнгө	**4,139,981.1**	**450,6217.2**	**366,236.1**
Өр төлбөр		10,394.0	10,394.0
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	4,139,981.1	4,495,823.1	355,842.0
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	**4,139,981.1**	**4,506,217.2**	**366,236.1**

Мөнгөн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 186,532.8 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 55,281.1 мянган төгрөгөөр өссөн нь хөрөнгө оруулалтын зарим ажлууд бүрэн хийгдээгүйгээс шалтгаалжээ.

Авлага дансны үлдэгдэл 221,821.5 мянган төгрөг болж 31,107.9 мянган төгрөгөөр өссөн нь худалдан борлуулсан хорголжин тэжээлийн үнэ, хөгжлийн бэрхшээлтэй ажилтнаас ХХОАТ суутган тооцсон, СХС-гаас зээл олгосонтой холбоотой байна. Авлага дансны үлдэгдэл 210,949.0 мянган төгрөг нь СХС-тай холбоотой хувь хүмүүсээс авах, ажиллагсадтай холбоотой байгууллагаас авах 1,624.6 мянган төгрөгийн авлага байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 242,485.7 мянган төгрөг болж 6,668.3 мянган төгрөгөөр буурсан нь өмнөх оны үлдэгдлээс зарцуулсантай холбоотой байна. Бараа материалын дансны үлдэгдэлд ашиглалтгүй бараа материал байхгүй байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 3,855,377.1 мянган төгрөг болж 286,515.3 мянган төгрөгөөр өссөн нь сумын ИТХ-ын тогтоолоор балансаас балансад тээврийн хэрэгсэл, орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалт бусад хөрөнгө шилжүүлсэнтэй холбоотой байна.

Үндсэн хөрөнгийн данс нь орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаар 445,944.5 мянган төгрөг, урсгал төсвийн худалдан авалтаар 20,477.6 мянган төгрөгөөр, 104,374.5 мянган төгрөгийн хөрөнгийг шилжүүлэн авснаар тус тус нэмэгдсэн байна. Үндсэн хөрөнгө акталсан 12,623.8 мянган төгрөгийн, шилжүүлсэн 44,800.0 мянган төгрөгийн хөрөнгөөр хасагдсан байна.

Биет бус хөрөнгийн дансны үлдэгдэл 68,927.3 мянган төгрөг болж 2,213.5 мянган төгрөгөөр буурсан нь хөрөнгө акталсантай холбоотой байна.

Өр төлбөр дансны үлдэгдэл 10,394.0 мянган төгрөг болж өссөн нь худалдан борлуулсан хорголжин тэжээлийн үнийг холбогдох байгууллагад шилжүүлээгүй, хөгжлийн бэрхшээлтэй ажилтнаас ХХОАТ суутган тооцсоноос шалтгаалжээ.

Урт хугацаат өр төлбөр байхгүй байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 4,495,823.1 мянган төгрөг болж 355,842.0 мянган төгрөгөөр өссөн нь хөрөнгө нэмэгдсэнтэй холбоотой байна.

Булган сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого өмнөх оноос 239,818.2 мянган төгрөгөөр буюу 16.9 хувиар буурсан байна.

Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого байна.

Нийт зардал өмнөх оноос 353,803.4 мянган төгрөгөөр буюу 16.2 хувиар буурсан байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан бараа үйлчилгээний бусад болон үндсэн хөрөнгийн элэгдэл хорогдлын зардал байна.

Өмчийн өөрчлөлтийн тайлангаар өмнөх оны үр дүн рүү хаасан бичилт хийгдээгүй байна.

3.6. ТӨСВИЙН ТӨЛӨВЛӨЛТ, ГҮЙЦЭТГЭЛ, НЭМЭЛТ САНХҮҮЖИЛТ

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн шууд захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Төсвийн төлөвлөлт

Булган сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь 2020 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 1,724,685.3 мянган төгрөгөөр, нийт зарлагыг 1,724,685.3 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн захирагчийн хүргүүлсэн төсвөөс 1,724,685.3 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 5 хөтөлбөрийн 18 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 1,724,685.3 мянган төгрөгийн төсөв батласнаас төсвөөс 1,560,306.9 мянган төгрөг, нийгмийн даатгалын сангаас 18,848.3 мянган төгрөг, үйл ажиллагааны орлогоос 145,530.1 мянган төгрөгөөр санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр 1,565,217.8 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, урсгал үйл ажиллагаанд зарцуулсан байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,529,377.0 мянган төгрөг буюу 97.7 хувьтай байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

Орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх орлого

Монгол Улсын 2020 оны төсвийн тухай хуульд заасаар 2020 онд 73,957.0 мянган төгрөгийн орлого төвлөрүүлэхээр батлагдсанаас гүйцэтгэлээр 106,230.7 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, төлөвлөгөөг 147 хувиар биелүүлсэн байна.

Сумын төсвийн орлого 32,280.3 мянган төгрөгөөр давсан нь хүү торгуулийн орлого, хадгаламжийн хүүгийн орлого, шууд бус орлого давж биелсэнтэй холбоотой байна

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтийн дансаар хандив тусламжийн 354.0 мянган төгрөг, дээд шатны төсвийн захирагчаас 42,718.6 мянга, үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 8,769.3 мянга, нийт 51,841.9 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

Үүнээс 43,072.6 мянган төгрөгийг зохих журмын дагуу зарцуулж, үлдэгдэл 8,769.3 мянган төгрөгийг төсөвт төвлөрүүлжээ.

3.7. Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд оруулбал зохих 151 мэдээллээс 6 мэдээлэл хугацаа хоцроон мэдээлсэн байна. Мөн түүвэрт хамрагдсан Өндөр хошуу ОНӨААН нь 14,914,908 төгрөгийн хөрөнгийн орлогыг, СХС-гаас олгосон 5 иргэнд олгосон 43,000.0 мянган төгрөгийн зээлийг тус тус www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд байршуулаагүй байна.

3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн 1,000.0 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 төлбөрийн акт, 1,959.0 мянган төгрөгийн зөрчлийг арилгах 1 албан шаардлагыг биелүүлсэн байна. Өмнөх оны аудитаар тогтоосон төлөгдөөгүй 1,000.0 мянган төгрөгийн төлбөрийн актыг прокурорын байгууллагад шилжүүлсэн болно.

Хүснэгт 3 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлагын хэрэгжилт

/мянган.төг/

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Зөрүү		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт	1	1,000.0	-	-	1	1,000.0	0
Албан шаардлага	1	1,959.0	1	1,959.0	-	-	100
Зөвлөмж	-	-	-	-	-	-	-
Нийт дүн	**2**	**2,959.0**	**1**	**1,959.0**	**1**	**1,000.0**	

3.9. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 107,139.0 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 79,139.0 мянган төгрөгийн зөрчилд 2 албан шаардлага хүргүүлж, 28,000.0 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 1 зөвлөмж өглөө.

Залруулсан алдаа

Аудитаар санхүүгийн тайланд залруулга хийгдээгүй болно.

Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил

Аудитаар үйл ажиллагаатай холбоотой 79,139.0 мянган төгрөгийн зөрчилд 2 албан шаардлага хүргүүллээ. Үүнд:

1. Сумын Засаг даргын захирамжаар нийт 4,950.0 мянган төгрөгийг тухайн шатны төсөвт хамаарах ч урьдчилан төлөвлөх боломжтой, нэг удаагийн бус шинж чанартай арга хэмжээнд зарцуулсан нь Сангийн Сайдын 2018 оны 318 дугаар тушаалаар батлагдсан "Засаг даргын нөөцийн хөрөнгийн зориулалт, зарцуулалтын журам"-ын 1.2 дахь “Энэ журмын 1.1-д заасан “урьдчилан төлөвлөж төсөвт тусгах боломжгүй байсан” гэдгийг жил бүр давтагддаггүй онцгой арга хэмжээ, тохиолдлыг төсвийн зардлын зүйлс, арга хэмжээний ангиллын дагуу санхүүжүүлэх боломжгүй нөхцөл байдал гэж ойлгоно” гэсэн заалтад нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Албан шаардлага хүргүүлэв.

2. Санхүүгийн тайланд тусгагдсан авлагын 33.4 хувь буюу 74,189.0 мянган төгрөг нь хугацаа хэтэрсэн нь байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах, 20.2.6-д "эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах” гэсэн заалтад нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Албан шаардлага хүргүүлэв.

Аудитын зөвлөмж

Аудитаар илэрсэн 28,000.0 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчилд 1 зөвлөмж өгч, менежментийн захидалд тусгав.

3.10. БАЛАНСЫН ДАРААХ ҮЙЛ ЯВДАЛ БОЛОН ДАРААГИЙН АУДИТААР АВЧ ҮЗЭХ АНХААРАЛ ТАТАХУЙЦ БУСАД ЧУХАЛ АСУУДЛУУД

Дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц асуудал байхгүй болно.

4. Менежментийн захидал

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

Дотоод хяналттай холбоотой асуудал

1.1. *Илрүүлэлт:* ОНХС-гийн хөрөнгөөр 64,900.0 мянган төгрөгийн 10 төсөл арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр батлагдсанаас 28,000.0 мянган төгрөгийн 2 төсөл арга хэмжээг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй байна.

1.2. *Эрсдэл:* Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хүрэх үр дүн хангагдахгүй байх.

1.3. *Өгсөн зөвлөмж:* Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.2.7-д “хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, хүрэх үр дүнг хангаж ажиллах” гэж заасныг хэрэгжүүлэн ажиллах.

1.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллана.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад 2021 оны 06 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

Огноо:	2020
Аудитын нэр:	***Булган сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудит***
Аудитын код:	ДОА-2021/10/СТА-ТТЗ
Шалгагдсан байгууллагын нэр:	***Булган сумын ТТЗ***
Мянган төгрөгөөр	

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
	1	2	3	4	5
1	Сумын Засаг даргын захирамжаар тухайн шатны төсөвт хамаарах ч урьдчилан төлөвлөх боломжтой, нэг удаагийн бус шинж чанартай арга хэмжээнд зарцуулсан.	4,950.0	Албан шаардлага	Санхүүгийн албаны дарга	Г.Отгонгэрэл
2	Санхүүгийн тайланд тусгагдсан авлагын 33.4 хувь нь хугацаа хэтэрсэн байна	74,189.0	Албан шаардлага	Санхүүгийн албаны дарга	Г.Отгонгэрэл
3	ОНХС-гийн хөрөнгөөр хийгдэх 28,000.0 мянган төгрөгийн 2 төсөл арга хэмжээг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй байна	28,000.0	Зөвлөмж өгөв	Санхүүгийн албаны дарга	Г.Отгонгэрэл
4	Түүвэрт хамрагдсан Өндөр хошуу ОНӨААН нь 14,914.9 мянган төгрөгийн хөрөнгийн орлогыг, СХС-гаас олгосон 5 иргэнд олгосон 43,000.0 мянган төгрөгийн зээлийг тус тус www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд байршуулаагүй байна..	-	Албан шаардлага	Санхүүгийн албаны дарга	Г.Отгонгэрэл
ДҮН		**107,139.0**			